

UZASADNIENIE

Konieczność wprowadzenia zmian w obowiązującym rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 marca 2009 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli niemających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli (Dz. U. Nr 50, poz. 400) wynika z potrzeby dostosowania przepisów dotyczących wymagań kwalifikacyjnych wobec nauczycieli pracujących w szkołach i szkolnych punktach konsultacyjnych przy przedstawicielstwach dyplomatycznych, urzędach konsularnych i przedstawicielstwach wojskowych Rzeczypospolitej Polskiej, do specyfiki pracy tych szkół i szkolnych punktów konsultacyjnych, które od roku szkolnego 2014/2015 zobowiązane będą do stosowania ram programowych kształcenia uzupełniającego i planów nauczania uzupełniającego, o których mowa w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 31 sierpnia 2010 r. w sprawie organizacji kształcenia dzieci obywateli polskich czasowo przebywających za granicą (Dz. U. Nr 170, poz. 1143).

W obecnie obowiązującym rozporządzeniu w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli nie sformułowano odrębnych wymagań kwalifikacyjnych wobec tej grupy nauczycieli.

W projekcie rozporządzenia wprowadza się odrębne regulacje dotyczące kwalifikacji do zajmowania stanowiska nauczyciela w szkołach i szkolnych punktach konsultacyjnych. Projektowane regulacje dotyczą: nauczycieli klas I-III szkół podstawowych, nauczycieli języka polskiego w klasach IV-VI szkół podstawowych, gimnazjów i liceów ogólnokształcących oraz nauczycieli wiedzy o Polsce.

Projekt rozporządzenia wprowadza dwie zasadnicze zmiany:

- 1) poszerza możliwości zatrudnienia w szkołach i szkolnych punktach konsultacyjnych nauczycieli prowadzących zajęcia nauczania początkowego, języka polskiego oraz wiedzy o Polsce oraz
- 2) nakłada na osoby posiadające niezbędne kwalifikacje do nauczania w klasach I-III szkół podstawowych oraz do nauczania języka polskiego i wiedzy o Polsce obowiązek ukończenia kursu kwalifikacyjnego mającego na celu przygotowanie do nauczania zgodnie z planem nauczania uzupełniającego.

Liczbę godzin przeznaczoną na realizację poszczególnych kursów kwalifikacyjnych ustalano na podstawie analizy zakresu nauczania (wymagań w stosunku do uczniów) zawartego w ramach programowych kształcenia uzupełniającego dla szkolnych punktów konsultacyjnych stanowiących załącznik nr 1 do ww. rozporządzenia w sprawie organizacji kształcenia dzieci obywateli czasowo przebywających za granicą i porównania go z zakresem nauczania przedmiotów, określonym w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2008 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. z 2009 r. Nr 4, poz. 17), do których kwalifikacje posiadają poszczególne grupy nauczycieli.

Kwalifikacje do nauczania w klasach I-III szkół podstawowych oprócz nauczycieli nauczania początkowego będą posiadali nauczyciele języka polskiego.

Nauczyciele posiadający kwalifikacje do nauczania w klasach I-III szkół podstawowych będą zobowiązani do ukończenia 20-godzinnego kursu kwalifikacyjnego mającego na celu przygotowanie do nauczania w zakresie edukacji wczesnoszkolnej zgodnie z planem nauczania uzupełniającego, natomiast nauczyciele posiadający kwalifikacje do nauczania języka polskiego będą zobowiązani do ukończenia 160-godzinnego kursu kwalifikacyjnego, który przygotuje ich w zakresie edukacji wczesnoszkolnej. Uznano bowiem, że nauczyciele posiadający kwalifikacje do nauczania języka polskiego powinni uzupełnić wiedzę i umiejętności w zakresie edukacji wczesnoszkolnej - metodyki pracy z najmłodszymi uczniami, a także zapoznać się ze specyfiką nauczania zintegrowanego w grupach różnowiekowych i o różnym poziomie umiejętności językowych, odpowiednio do wymagań zawartych w ramach programowych.

Kwalifikacje do nauczania języka polskiego w klasach IV-VI szkół podstawowych, gimnazjach i liceach ogólnokształcących oprócz nauczycieli języka polskiego będą posiadali nauczyciele języków obcych mający kwalifikacje odpowiednie do typu szkoły. Dodatkowo w klasach IV-VI szkół podstawowych kwalifikacje do nauczania języka polskiego będą posiadali również nauczyciele nauczania początkowego.

Nauczyciele posiadający kwalifikacje do nauczania języka polskiego w klasach IV-VI szkół podstawowych, gimnazjach i liceach ogólnokształcących będą zobowiązani do ukończenia 20-godzinnego kursu kwalifikacyjnego mającego na celu przygotowanie do nauczania w zakresie języka polskiego zgodnie z planem nauczania uzupełniającego, zaś nauczyciele posiadający kwalifikacje do nauczania języka obcego będą zobowiązani do ukończenia 160-godzinnego kursu kwalifikacyjnego, który przygotuje ich do nauczania języka polskiego na poszczególnych etapach edukacyjnych. Natomiast nauczyciele posiadający kwalifikacje do nauczania w klasach I-III szkół podstawowych będą zobowiązani do ukończenia 160-godzinnego kursu kwalifikacyjnego, który przygotuje ich do nauczania języka polskiego w klasach IV-VI szkół podstawowych.

Uznano, że nauczyciele języka obcego są przygotowani do nauczania języka polskiego w zakresie ogólnych umiejętności językowych. Powinni jednak uzupełnić wiedzę i umiejętności w związku ze specyfiką języka polskiego, zwłaszcza w odniesieniu do uczniów, dla których język polski nie jest pierwszym językiem. Ponadto powinni także uzupełnić wiedzę z zakresu literatury i kultury polskiej, odpowiednio do wymagań zawartych w ramach programowych.

Natomiast w przypadku nauczycieli posiadających kwalifikacje do nauczania w klasach I-III szkoły podstawowej uznano, że powinni uzupełnić wiedzę i umiejętności w zakresie edukacji językowej, metodyki nauczania języka polskiego jako drugiego, a także literatury i kultury polskiej.

Kwalifikacje do nauczania wiedzy o Polsce będą posiadali nauczyciele historii, języka polskiego, geografii lub wiedzy o społeczeństwie oraz inni nauczyciele mający kwalifikacje wymagane do danego typu szkoły.

Nauczyciele posiadający kwalifikacje do nauczania historii będą zobowiązani do ukończenia 40-godzinnego kursu kwalifikacyjnego, nauczyciele posiadający kwalifikacje do nauczania języka polskiego, geografii lub wiedzy o społeczeństwie

będą zobowiązani do ukończenia 80-godzinnego kursu kwalifikacyjnego, a nauczyciele posiadający inne kwalifikacje odpowiednie do typu szkoły będą zobowiązani do ukończenia 120-godzinnego kursu kwalifikacyjnego przygotowującego do nauczania wiedzy o Polsce. Wymienione powyżej kursy kwalifikacyjne będą miały na celu przygotowanie nauczycieli do nauczania wiedzy o Polsce.

Uznano, że nauczyciele języka polskiego, geografii lub wiedzy o społeczeństwie posiadają już częściową wiedzę i umiejętności wchodzące w zakres przedmiotu wiedza o Polsce, bo każda z ww. dziedzin jest reprezentowana w opisie przedmiotu zawartym w ramach programowych. Muszą natomiast uzupełnić brakującą wiedzę merytoryczną i metodyczną z pozostałych dziedzin składających się na zintegrowany przedmiot oraz umiejętności związane z metodyką nauczania interdyscyplinarnego w grupach o różnym poziomie zaawansowania językowego.

Natomiast nauczyciele przedmiotów, których zakresy w żadnym, lub tylko niewielkim stopniu pokrywają się z przedmiotem wiedza o Polsce muszą poznać cały zakres tego zintegrowanego przedmiotu opisany w ramach programowych oraz uzupełnić wiedzę o metodykę nauczania interdyscyplinarnego w grupach o różnym poziomie zaawansowania językowego.

Wymagania kwalifikacyjne dotyczące nauczycieli zatrudnionych w szkołach i szkolnych punktach konsultacyjnych będą obowiązywały począwszy od 1 września 2014 r., o czym stanowi przepis § 2. Do tej daty zarówno nauczyciele obecnie zatrudnieni w szkołach i szkolnych punktach konsultacyjnych oraz nauczyciele zatrudnieni po wejściu w życie niniejszego rozporządzenia będą mieli czas na uzupełnienie kwalifikacji w formach wskazanych w tych przepisach.

Przedmiot projektowanej regulacji nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej. Projekt rozporządzenia nie zawiera przepisów technicznych w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039, z późn. zm.), w związku z tym nie podlega notyfikacji.

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414) projekt rozporządzenia zostanie udostępniony na stronie internetowej Ministra Edukacji Narodowej.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI (OSR)

1. Podmioty, na które oddziałuje projektowana regulacja

Zakres regulacji rozporządzenia obejmuje nauczycieli zatrudnionych na podstawie przepisów ustawy – Karta Nauczyciela w szkołach i szkolnych punktach konsultacyjnych przy przedstawicielstwach dyplomatycznych, urzędach konsularnych i przedstawicielstwach wojskowych Rzeczypospolitej Polskiej.

2. Konsultacje społeczne

Projekt rozporządzenia zostanie przesłany do zaopiniowania przez związki zawodowe w trybie przewidzianym w ustawie z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (Dz.U. z 2001 r. Nr 79, poz. 854, z późn. zm.) i partnerów społecznych, tj. przez:

1. Business Centre Club - Związek Pracodawców
2. Chrześcijański Związek Zawodowy „Solidarność im. Ks. Jerzego Popiełuszki”
3. Europejską Federację dla Bezpieczeństwa
4. Forum Związków Zawodowych
5. Fundację Pomoc Polakom na Wschodzie
6. Fundację „Semper Polonia”
7. Instytut Spraw Publicznych
8. Komisję Krajową NSZZ „Solidarność”
9. Komisję Krajową NSZZ „Solidarność 80”
10. Konferencję Rektorów Akademickich Szkół Polskich
11. Konferencję Rektorów Publicznych Szkół Zawodowych
12. Konferencję Rektorów Uczelni Zawodowych
13. Konferencję Rektorów Zawodowych Szkół Polskich
14. Konfederację Stowarzyszeń Nauczycielskich
15. Krajową Izbę Gospodarczą
16. Krajową Sekcję Nauki NSZZ „Solidarność”
17. Krajową Sekcję Oświaty NSZZ „Solidarność 80”
18. Krajowe Forum Oświaty Niepublicznej
19. Krajowy Komitet Wychowania Resocjalizującego
20. Niezależny Samorządny Związek Zawodowy Pracowników Schronisk dla Nieletnich i Zakładów Poprawczych
21. Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych
22. Ogólnopolskie Stowarzyszenie Kadry Kierowniczej Oświaty
23. Ogólnopolskie Stowarzyszenie Niepublicznych Szkół Muzycznych I i II Stopnia
24. Ogólnopolskie Stowarzyszenie Pracowników Resocjalizacji
25. Państwową Komisję Akredytacyjną
26. Polską Konfederację Pracodawców Prywatnych „Lewiatan”
27. Polską Radę Ekumeniczną
28. Polski Związek Logopedów
29. Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym
30. Polskie Towarzystwo Schronisk Młodzieżowych
31. Polskie Towarzystwo Walki z Kalectwem
32. Radę Główną Szkolnictwa Wyższego

33. Radę Szkolnictwa Wyższego i Nauki ZNP
34. Sekcję Krajową Oświaty i Wychowania NSZZ „Solidarność”
35. Sekcję Oświaty KNSZZ „Solidarność 80”
36. Sekretariat Konferencji Episkopatu Polski
37. Społeczne Towarzystwo Oświatowe
38. Stowarzyszenie Dyrektorów Szkół Średnich
39. Stowarzyszenie Oświatowców Polskich – Zarząd Główny
40. Stowarzyszenie „Wspólnota Polska”
41. Towarzystwo Wiedzy Powszechnej – Zarząd Główny
42. Wolny Związek Zawodowy „Sierpień 80”, Komisja Krajowa
43. Zarząd Główny Związku Nauczycielstwa Polskiego
44. Zarząd Krajowy Związku Zawodowego Nauczycieli Średnich Szkół Leśnych w Polsce
45. Związek Zakładów Doskonalenia Zawodowego
46. Związek Zawodowy Pracowników Oświaty i Wychowania „Oświata”
47. Związek Zawodowy „Rada Poradnictwa”

3. Wpływ projektu na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego

W związku z określeniem w rozporządzeniu wymagań kwalifikacyjnych wobec nauczycieli pracujących w szkołach i szkolnych punktach konsultacyjnych przy przedstawicielstwach dyplomatycznych, urzędach konsularnych i przedstawicielstwach wojskowych Rzeczypospolitej Polskiej, 683 nauczycieli będzie musiało uzupełnić swoje kwalifikacje do 2014 r., poprzez ukończenie kursu kwalifikacyjnego w wymiarze zależnym od posiadanych kwalifikacji i nauczanego przedmiotu.

Dla 683 nauczycieli oraz 20 nauczycieli trenerów zakłada się przeprowadzenie:

- 1 kursu w systemie stacjonarnym dla nauczycieli trenerów,
- 4 podstawowych kursów w systemie on-line dla nauczycieli nauczania początkowego, nauczycieli języka polskiego w szkołach podstawowych i gimnazjach, nauczycieli języka polskiego w liceach ogólnokształcących oraz dla nauczycieli historii,
- 3 kursów w systemie mieszanym, tj. w systemie on-line i systemie stacjonarnym dla nauczycieli języka polskiego, geografii lub wiedzy o społeczeństwie, którzy chcą nauczać wiedzy o Polsce, dla nauczycieli języka polskiego, którzy chcą nauczać w klasach I-III szkół podstawowych, dla nauczycieli języka obcego, którzy chcą nauczać języka polskiego w klasach IV-VI szkół podstawowych i gimnazjum, dla nauczycieli klas I-III szkół podstawowych, którzy chcą nauczać języka polskiego w klasach IV-VI szkół podstawowych, dla nauczycieli języka obcego, którzy chcą nauczać języka polskiego w liceach ogólnokształcących oraz dla nauczycieli posiadających kwalifikacje odpowiednie do typu szkoły, którzy chcą nauczać wiedzy o Polsce.

Łączne koszty zorganizowania i przeprowadzenia ww. kursów kwalifikacyjnych dla wspomnianej liczby nauczycieli wyniosą około 625 670 zł.

Powyższe zmiany wprowadzane w ww. rozporządzeniu nie spowodują dodatkowych skutków finansowych dla budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego, ponieważ kursy kwalifikacyjne z zakresu edukacji wczesnoszkolnej, języka polskiego oraz wiedzy o Polsce będą w latach 2011-2012 finansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki – Priorytet III „Wysoka jakość systemu oświaty” Działanie 3.3., Poddziałanie 3.3.3. „Opracowanie i pilotażowe wdrożenie innowacyjnych programów i metod nauczania dla uczniów polskich przebywających za granicą”, a po zakończeniu ww. projektu przedmiotowe kursy będą organizowane na zlecenie ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania przez wyspecjalizowaną jednostkę w ramach jej zadań statutowych. Środki finansowe na realizację zadań statutowych placówki zapewnia organ prowadzący.

4. Wpływ projektu na rynek pracy

Projektowane rozporządzenie nie wpłynie zasadniczo na dostęp do zawodu nauczyciela. Przepisy rozporządzenia nakładają na osoby posiadające niezbędne kwalifikacje do nauczania w klasach I-III szkół podstawowych oraz do nauczania języka polskiego i wiedzy o Polsce w szkołach i szkolnych punktach konsultacyjnych przy przedstawicielstwach dyplomatycznych, urzędach konsularnych i przedstawicielstwach wojskowych Rzeczypospolitej Polskiej - obowiązek ukończenia kursu kwalifikacyjnego mającego na celu przygotowanie do nauczania zgodnie z planem nauczania uzupełniającego dla szkolnych punktów konsultacyjnych, jednakże poszerzają jednocześnie możliwość zatrudnienia w tychże szkołach i szkolnych punktach konsultacyjnych nauczycieli do prowadzenia zajęć nauczania początkowego, języka polskiego oraz wiedzy o Polsce. Nauczyciele, o których mowa powyżej będą mogli uzupełniać swoje kwalifikacje jak i nabywać nowe zgodnie z wymaganiami zawartymi w ww. projekcie rozporządzenia do 31 sierpnia 2014 r.

5. Wpływ projektu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw

Projektowane rozporządzenie nie wpłynie bezpośrednio na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

6. Wpływ projektu na sytuację i rozwój regionalny

Projektowane rozporządzenie nie będzie miało bezpośredniego wpływu na sytuację i rozwój regionalny.